

Наредба № 24 от 28 май 2004 г. за производство и търговия с посевен и посадъчен материал от медицински и ароматни растения

**МИНИСТЕРСТВО
НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ГОРТИТЕ**

**НАРЕДБА № 24
от 28 май 2004 г.**

за производство и търговия с посевен и посадъчен материал от медицински и ароматни растения

Глава първа

ОБЩА РАЗПОРЕДБА

Чл. 1. (1) С тази наредба се уреждат:

1. категориите семена, които се произвеждат, сертифицират, одобряват и търгуват в страната;
  2. сертификацията на семената;
  3. изискванията към стандартните семена;
  4. проверката на стандартните семена;
  5. одобряването на търговските семена;
  6. последващото разфасоване на семената, малки опаковки;
  7. предлагането на пазара на семената;
  8. проверка кълняемостта на семената;
  9. условията и редът за извършване на последващ контрол на семената;
  10. сертификацията на посадъчния материал от медицински и ароматни растения;
  11. изискванията към стандартния посадъчен материал;
  12. предлагането на пазара на посадъчния материал от медицински и ароматни растения.
- (2) Наредбата се прилага за семената и посадъчния материал от медицински и ароматни растения, посочени в приложение № 1.

Глава втора

КАТЕГОРИИ СЕМЕНА ОТ МЕДИЦИНСКИ И АРОМАТНИ РАСТЕНИЯ

Чл. 2. (1) Семената от медицински и ароматни растения се предлагат на пазара с означение за вид и/или сорт.

(2) Семената от медицински и ароматни растения се търгуват с означение на сорт, когато сортът е:

1. защитен съгласно Закона за закрила на новите сортове растения и породи животни, или
2. вписан в официалната сортова листа, или
3. включен в списък на търговец на семена съгласно чл. 13, ал. 3 от Закона за посевния и посадъчния материал (ЗППМ).

Чл. 3. На пазара се предлагат предбазови, базови, сертифицирани, стандартни и търговски семена от медицински и ароматни растения.

Чл. 4. (1) Предбазовите семена се произвеждат по методи и схеми за поддържане на сорта под контрола на лицата по чл. 26, ал. 1 ЗППМ, които извършват сортоподдържането.

(2) Лицата по ал. 1 декларират писмено пред Изпълнителната агенция по сортопрепитване, апробация и семеконтрол (ИАСАС) спазването на методите и схемите при производството на предбазови семена.

(3) Предбазовите семена се предлагат на пазара, когато са сертифицирани по изискванията за базови.

(4) Предбазовите семена са предназначени за производство на базови и сертифицирани семена.

Чл. 5. (1) Базови семена се произвеждат от всички видове медицински и ароматни растения и от родителски компоненти за хибриди семена.

(2) Базовите семена се използват за производството на сертифицирани семена.

Чл. 6. (1) Сертифицирани семена се произвеждат от всички видове медицински и ароматни растения, които се размножават със семена.

(2) Сертифицираните семена се използват за производство на медицински и ароматни растения.

Чл. 7. (1) Стандартните семена могат да се произвеждат от категориите предбазови, базови или сертифицирани семена.

(2) Стандартните семена се използват за производство на медицински и ароматни растения или за производство на стандартни семена.

Чл. 8. (1) Търговски семена се произвеждат от всички видове медицински и ароматни растения.

(2) Търговските семена се идентифицират само с ботанически вид на растението.

(3) Търговските семена се използват за производство на медицински и ароматни растения или търговски семена.

Глава трета

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА СЕРТИФИКАЦИЯ НА СЕМЕНА

Раздел I

Общи положения

Чл. 9. Изпълнителната агенция по сортопрепитване, апробация и семеконтрол сертифицира предбазовите, базовите и сертифицираните семена, които отговарят на минималните изисквания за пространствена изолация и сортова чистота съгласно приложение № 2, аналитична чистота и кълняемост съгласно приложение № 3 и методите, утвърдени от министъра на земеделието и горите по чл. 31, ал. 6 и 8 ЗППМ.

Чл. 10. (1) Сертификацията на семената се извършва въз основа на заявление по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат:

1. скицата на поземления имот (площите), върху който се извършва семепроизводството, заверена от съответната общинска служба по земеделие и гори по местонахождението на имота;

2. документите за изходния материал (изходните семена) - сертификати и документи за последващ контрол;

3. писмената декларация на селекционера, че ще извърши методично ръководство на производството на базови и предбазови семена.

(3) Заявлението за сертификация се подава от лицата, получили разрешение по чл. 28, ал. 1 ЗППМ, в териториалното звено (ТЗ) на ИАСАС, в чийто район се намират площите за производство на сертифицирани семена.

(4) Заявлението за сертификация на семена се подава в срок до 30 дни след извършване на сеитбата и се регистрира в ТЗ на ИАСАС в деня на получаването му.

(5) Инспекторите от ТЗ на ИАСАС съставят досие на заявените за сертификация семена.

Раздел II Полска инспекция

Чл. 11. (1) Полска инспекция се извършва за установяване съответствието на посева с минималните изисквания за пространства изолации и сортова чистота съгласно приложение № 2 и методите, утвърдени от министъра на земеделието и горите.

(2) Полската инспекция се извършва чрез прегледи на посевите.

Чл. 12. (1) Полската инспекция се извършва от инспектори на ИАСАС или инспектори, получили разрешение по чл. 6, ал. 1 ЗППМ.

(2) Когато полската инспекция се извършва от инспектор, получил разрешение по чл. 6 ЗППМ, към заявлението за сертификация се прилага договорът, склучен между инспектора и заявителя.

Чл. 13. (1) Инспекторите на ИАСАС извършват полска инспекция на всички категории семена.

(2) Полски инспектори по чл. 6 ЗППМ могат да извършват полска инспекция на категорията "сертифицирани семена".

Чл. 14. (1) Изпълнителната агенция по сортозпитване, аprobация и семеконтрол контролира извършването на полска инспекция от инспекторите, получили разрешение по чл. 6, ал. 1 ЗППМ, чрез контролни проверки от инспектор на ИАСАС по време на извършван преглед.

(2) Когато при kontrolна проверка се установи, че инспекторът не извърши полска инспекция по утвърдените от министъра на земеделието и горите методи, се наказва съгласно чл. 67 ЗППМ.

Чл. 15. (1) Полската инспекция се извършва, когато посевът има типични признания, позволяващи да се установи съответствието му с минималните изисквания за сортова чистота съгласно приложение № 2 и методите за полска инспекция, утвърдени от министъра на земеделието и горите.

(2) Заявителят е длъжен писмено да уведоми ТЗ на ИАСАС, в което е подал заявлението за сертификация, 7 дни преди настъпване на съответната фаза на развитие на културата за извършване на преглед от полския инспектор.

Чл. 16. (1) Резултатите от полската инспекция се отразяват в акт за полска инспекция по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС.

(2) Актът се издава от инспектора, извършил полската инспекция в тридневен срок от последния преглед на полето, след заплатена такса по тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

(3) Актът за полска инспекция се съставя в три еднообразни екземпляра. Единият екземпляр се предоставя на заявителя, вторият се класира в досието по чл. 10, ал. 5, а третият се съхранява в ТЗ на ИАСАС или от инспектора по чл. 6, ал. 1 ЗППМ, когато полската инспекция е извършена от него.

Чл. 17. Актът за полска инспекция на хибридни семена се издава само ако резултатите от последващ контрол на родителските компоненти показват, че всеки родителски компонент отговаря на изискванията за съответната категория съгласно методите за последващ контрол, утвърдени от министъра на земеделието и горите.

Чл. 18. (1) Когато резултатите от извършен преглед показват несъответствие на посева с изискванията за автентичност и сортова чистота, но тези несъответствия могат да бъдат отстранени, инспекторът определя срок за отстраняването им.

(2) След изтичане на срока инспекторът извърши повторен преглед през същата фаза на развитие на културата, за който заявителят заплаща такса по тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

Чл. 19. (1) Когато резултатите от полската инспекция покажат несъответствие на посева с изискванията за автентичност и сортова чистота и несъответствията не могат да бъдат отстранени или повторният преглед покаже, че не са отстранени, посевът се бракува от съответния инспектор по чл. 12, ал. 1 или със съгласието на заявителя се одобрява в по-ниска категория.

(2) Бракуването или одобряването на посева в по-ниска категория се отразяват в акта за полска инспекция и се подписва от заявителя.

Чл. 20. (1) Когато заявителят не е съгласен с резултатите от извършен преглед, може в 5-дневен срок от получаването на акта за полска инспекция да подаде молба до изпълнителния директор на ИАСАС за арбитражен преглед.

(2) Арбитражният преглед се извършва от комисия, определена със заповед на изпълнителния директор на ИАСАС, в присъствието на инспектора, извършил полската инспекция, и заявителя или упълномощено от него лице.

(3) Производителят не може да извърши допълнителни манипулации в посева между последния преглед и арбитражния преглед.

(4) Резултатът от арбитражния преглед е окончателен. Когато резултатът от арбитражния преглед потвърди заключението на акта за полска инспекция, заявителят заплаща такса съгласно тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

Раздел III Заготовка на семената; опаковане и етикетиране на семената

Чл. 21. (1) Произведените семена, одобрени с акт за полска инспекция, се почистват и се оформят от заготовителя в хомогенни партиди.

(2) Хомогенните партиди имат размери съгласно приложение № 4 и се опаковат в опаковки с нетно тегло или брой семена, определени от заявителя по чл. 10, ал. 3.

Чл. 22. (1) Семената се опаковат в хартиени, синтетични опаковки, в опаковки от естествени материали или от друг подходящ за тяхното съхранение материал.

(2) Опаковките на семената се затварят чрез машинно зашиване, чрез топло залепване или затваряне, съответстващо на вида материал.

Чл. 23. (1) Върху външната страна на опаковката на семената, предназначени за сертификация, се поставя етикет, съдържащ данните, посочени в приложение № 5.

(2) Етикетът се изработка от устойчив на късане материал и с минимални размери 114 mm ? 70 mm.

(3) В зависимост от категорията на семената етикетът е:

1. бял с диагонална виолетова ивица - за предбазови семена;
2. бял - за базови семена;
3. син - за сертифицирани семена.

(4) В зависимост от начина на поставяне етикетът е:

1. зашит за опаковката;
2. самозалепващ се;
3. поставен в опаковката, ако тя е прозрачна и етикетът може да бъде прочетен.

Чл. 24. (1) Етикетът по чл. 23, ал. 1 задължително се изписва на български език, като данните се отпечатват по начин, който не позволява тяхното заличаване.

(2) При етикетиране на генетично модифицирани сортове на етикета се отбелязва, че този сорт е генетично модифициран.

(3) Всички химически третирания на семената се посочват на етикета. Използваните препарати, разрешени за употреба в страната, се отбелязват с тяхното търговско наименование.

Чл. 25. Опаковките на семената се затварят и етикетите се поставят по такъв начин, че при отваряне да се наруши целостта на запечатването или да останат следи върху опаковката и при подмяна или подправяне на етикета да останат следи.

Чл. 26. (1) Заявителят е длъжен, преди да се извърши опаковане и етикетиране на семената, да подаде писмено заявление до ТЗ на ИАСАС, на чиято територия се намират семената, за получаване на идентификационен номер на партидата.

(2) В заявлението се посочват: големината и броят на партидите, нетното тегло или броят на семената в опаковките, тяхното местонахождение и броят на етикетите.

(3) Въз основа на заявлението ТЗ на ИАСАС издава идентификационните номера на партидите.

(4) Заявлението по ал. 1 се прилага към досието по чл. 10, ал. 5.

Чл. 27. Опаковките не могат да се отварят от заявителя освен при презаготовка и допълнителни растителнозащитни третирания на семената.

**Раздел IV
Вземане на преби**

Чл. 28. (1) Проби за лабораторни анализи и последващ контрол се вземат от партиди, заготовени съгласно изискванията на раздел III.
(2) Проби за извършване на контролни анализи се вземат при съхранението на семената и при предлагането им на пазара.
(3) Контролните анализи по ал. 2 се отнасят само за количествата семена, от които са взети пробите.
(4) Проби се вземат и при презаготовка.

Чл. 29. (1) Пробите се вземат от дължностно лице, упълномощено от изпълнителния директор на ИАСАС, по методи, утвърдени от министъра на МЗГ, съгласно чл. 31, ал. 6 ЗППМ.
(2) Пробите се вземат в присъствието на заявителя или упълномощено от него лице.

(3) Лицето по ал. 1 взема изходна проба, от която формира средни преби. Средните преби са с размери съгласно приложение № 4 и служат за:

1. анализ за кълняемост и аналитична чистота;
2. анализ за влага;
3. последващ контрол;
4. съхранение в ТЗ на ИАСАС;
5. предоставяне на заявителя - по негово искане.

(4) Пробата по ал. 3, т. 4 се съхранява до изтичане срока на действие на сертификата и се ползва при необходимост от допълнителни изпитвания, включително за арбитражни анализи.

Чл. 30. (1) Дължностното лице, което взема пробите, изготвя протокол за взетите преби по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС, след заплатена такса съгласно тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

(2) Протоколът се подписва от лицето по ал. 1 и от заявителя или от упълномощено от него лице и се прилага към досието.

Чл. 31. Пробите се използват само за целите на лабораторни изпитвания и последващ контрол.

Чл. 32. (1) Когато заявителят иска да провери посевни качества на семената преди окончателната им заготовка, може да вземе преби от тях за лабораторен анализ.
(2) Лабораторните анализи се извършват в лаборатория на ИАСАС или в лаборатория по чл. 7, ал. 1 ЗППМ, като резултатите важат само за представената проба.

Чл. 33. Разходите по изпращането на пребите за лабораторни анализи в съответната лаборатория и в ТЗ на ИАСАС за извършване на грутов контрол са за сметка на заявителя.

**Раздел V
Лабораторни анализи за посевни качества на семената**

Чл. 34. Взетите преби семена се изследват за аналитична чистота и кълняемост в лаборатория на ИАСАС или лаборатория по чл. 7, ал. 1 ЗППМ, одобрена за извършване на анализи на медицински и ароматни растения.

Чл. 35. (1) Лабораторните анализи се извършват по методи, утвърдени от министъра на земеделието и горите, съгласно чл. 31, ал. 8 ЗППМ.

(2) Лабораторията, извършила анализа, издава документ за лабораторен анализ за посевни качества на семената по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС.

(3) Документът по ал. 2 се изготвя в три екземпляра - един за лабораторията, един за ТЗ на ИАСАС, взело пребите, и един за заявителя.

(4) Документът по ал. 2 се издава в 3-дневен срок от приключване на лабораторния анализ и при заплатена такса по тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

Чл. 36. Когато резултатите от лабораторните анализи показват, че семената отговарят на минималните изисквания за аналитична чистота и кълняемост съгласно приложение № 3 и методите, утвърдени от министъра на земеделието и горите, семената се сертифицират.

Чл. 37. (1) Когато резултатите от лабораторните анализи показват, че семената не отговарят на минималните изисквания за аналитична чистота и кълняемост съгласно приложение № 3 и методите, утвърдени от министъра на земеделието и горите, семената не се сертифицират.

(2) Семената по ал. 1 не могат да се предлагат на пазара.

(3) Семената, които не отговарят на изискванията за кълняемост, се предлагат на пазара само след разрешение от министъра на земеделието и горите или упълномощено от него дължностно лице по чл. 39, ал. 1 ЗППМ.

(4) Заявителят може да отстрани отклоненията от изискванията за кълняемост на семената чрез смесване със семена от други партиди от същия вид, сорт и размножение. В този случай се взема нова проба и се извършва анализ.

Чл. 38. Заявителят може да отстрани отклоненията от изискванията за посевни качества на семената чрез презаготовка, след която се извършва последващ анализ.

Чл. 39. (1) Ако заявителят не е съгласен с резултатите от лабораторните анализи за посевни качества на семената, може в 5-дневен срок от получаването им да подаде заявление до изпълнителния директор на ИАСАС за арбитражния анализ.

(2) Арбитражният анализ се извършва в централната лаборатория на ИАСАС.

(3) За целите на арбитражния анализ се извършва ново вземане на преби.

(4) Когато арбитражният анализ потвърди резултатите от първия лабораторен анализ, заявителят заплаща такса съгласно тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

Ред за издаване на сертификат

Чл. 40. (1) Когато семената отговарят на изискванията на тази глава, дължностно лице, упълномощено от изпълнителния директор на ИАСАС, издава сертификат.

(2) Сертификатът се издава в 5-дневен срок от приключване на лабораторните анализи след заплатена такса по тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

(3) Сертификатът се съставя в два еднообразни екземпляра - един за заявителя и един за ТЗ на ИАСАС, взело пребите.

Чл. 41. Сертификатите на семената от всички категории имат срок на валидност една година от датата на издаването им.

Глава четвъртът

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ СТАНДАРТНИ СЕМЕНА; ПРОВЕРКА НА СТАНДАРТНИТЕ СЕМЕНА

Чл. 42. (1) Полската инспекция на стандартни семена се извършва от производителя на стандартни семена за установяване съответствието на посева с минималните изисквания за пространства изолация и сортова чистота съгласно приложение № 2 и методите, утвърдени от министъра на земеделието и горите.

(2) Стандартните семена, произведени от посеви, които съответстват на минималните изисквания за автентичност и сортова чистота, се почистват и се заготвят в хомогени партиди по условията на глава трета, раздел III.

(3) Върху опаковките на стандартните семена се поставя етикет на производителя или заготовителя. Етикетът е с тъмножълт цвят и съдържа данните, посочени в приложение № 5.

Чл. 43. Производителите и заготовителите на стандартни семена водят регистър на произведените или заготовени партиди. Регистърът се съхранява за период 5 години.

Чл. 44. (1) Заготовителите на стандартни семена вземат преби от заготовените партиди за лабораторни анализи за посевни качества. Пребите са с размер и тегло съгласно приложение № 4.

(2) Вземането на преби се извършва съгласно методи, утвърдени от министъра на земеделието и горите, по чл. 31, ал. 6 ЗППМ.

Чл. 45. (1) Лабораторните анализи за посевни качества на стандартните семена се извършват в лаборатории по чл. 7, ал. 3 ЗППМ.

(2) Лабораторните анализи се извършват за установяване съответствието на семената с минималните изисквания за аналитична чистота и кълняемост съгласно приложение № 3 и методите, утвърдени от министъра на земеделието и горите.

(3) За резултатите от лабораторните анализи лабораториите издават документ в два еднообразни екземпляра - един за заявителя и един за съответната лаборатория.

Чл. 46. (1) Производителите и заготовителите на стандартни семена удостоверяват съответствието на стандартните семена с минималните изисквания за сортова чистота съгласно приложение № 2, аналитична чистота и кълняемост съгласно приложение № 3 и методите за полска инспекция и за лабораторни анализи, утвърдени от министъра на земеделието и горите, с фирмрен документ.

(2) Фирменият документ съдържа данните, посочени в приложение № 5, сортовата чистота и номера на документа за лабораторен анализ.

(3) Фирменият документ има срок на валидност една година от датата на издаването му.

Чл. 47. (1) Производителите и заготовителите на стандартни семена, за които има фирмрен документ, подават до ТЗ на ИАСАС, на чиято територия се намират семената, заявление за вземане на пробы за последващ контрол.

(2) Заявлението е по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС. Към заявлението се прилага фирменият документ.

(3) Въз основа на заявлението определено от изпълнителния директор на ИАСАС длъжностно лице взема проба за последващ контрол и контролна проба, която се съхранява от ИАСАС, след заплатена такса по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

(4) Стандартните семена могат да се търгуват, без да се изчаква резултатът от грутов контрол.

(5) Когато при извършване на грутов контрол посевът не отговаря на изискванията за сортова чистота, семената не могат да се търгуват.

Глава пета

ОДОБРЯВАНЕ НА ТЪРГОВСКИТЕ СЕМЕНА

Чл. 48. (1) Произведените търговски семена се почистват и се заготвят в хомогенни партиди при условията на глава трета, раздел III.

(2) Заготовката, вземането на пробы, лабораторните анализи, опаковането и етикетирането на търговските семена се извършват по реда на глава трета, раздели III - V.

(3) Етикетът на търговските семена е кафяв на цвят и съдържа данните, посочени в приложение № 5.

Чл. 49. (1) За търговските семена, отговарящи на условията по чл. 48, се издава документ по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС.

(2) Документът се издава от упълномощено от изпълнителния директор на ИАСАС лице в 5-дневен срок от приключване на лабораторните анализи след заплатена такса по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

(3) Документът се издава в два еднообразни екземпляра - един за заявителя и един за ТЗ на ИАСАС, взело пробите.

(4) Документът има срок на валидност една година от датата на издаването му.

Глава шеста

ПОСЛЕДВАЩО РАЗФАСОВАНЕ. МАЛКИ ОПАКОВКИ

Раздел I

Последващо разфасоване

Чл. 50. (1) При последващо разфасоване на опаковки със сертифицирани семена от всички категории и търговски семена притежател на сертификата/документа на търговските семена или търговеца на семената подава заявление до ТЗ на ИАСАС, на чиято територия се намират семената.

(2) Заявлението по ал. 1 е по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС. Към заявлението се прилага копие на сертификата/документа на търговските семена.

Чл. 51. (1) След приключването на последващото разфасоване заявителят уведомява ТЗ на ИАСАС.

(2) Определено от изпълнителния директор на ИАСАС длъжностно лице проверява на място извършената разфасовка.

(3) Лицето по ал. 2 отбелязва в копието на сертификата/документа на търговските семена извършените промени и ги заверява с официален печат.

(4) Разходите за проверката по ал. 2 са за сметка на заявителя.

Чл. 52. (1) Когато при разфасоването останат семена в отделна опаковка от партидата, която се разфасова, длъжностното лице от ИАСАС я запечатва.

(2) Семената по ал. 1 могат да се търгуват след ново етикетиране или да се разфасоват по реда на тази глава.

Чл. 53. (1) Последващо разфасоване на стандартни семена се извършва от производителите, заготовителите или търговците на стандартни семена.

(2) Лицата по ал. 1 отбелязват в копието на фирмения документ извършените промени и ги заверяват с подпись и/или печат.

(3) Върху опаковките след разфасоването лицата по ал. 1 поставят нови етикети.

(4) Когато партида стандартни семена, за която има издаден фирмрен документ, бъде разфасована, разфасованите семена се предлагат на пазара след вземане на пробы от ИАСАС за последващ контрол.

Раздел II Малки опаковки

Чл. 54. (1) Сертифицираните, стандартните и търговските семена могат да се предлагат на пазара под формата на малки опаковки.

(2) Малките опаковки имат максимално нетно тегло до 25 г за дребносеменните и до 500 г за едросеменните култури.

(3) Малките опаковки се изработват от следните материали, които гарантират съхранението на семената:

1. промазана хартия;

2. метално фолио или от друг синтетичен материал, подходящ за топло залепване;

3. метални опаковки.

(4) Върху малките опаковки се отпечатват данните съгласно приложение № 5 с размер на шрифта не по-малък от 12 пункта.

Чл. 55. Семената се разфасоват в малки опаковки от лица, получили разрешение по чл. 28, ал. 1 ЗППМ. Лицата, извършили разфасовката, отговарят за идентичността на семената в малки опаковки с тази на семената от разфасованите опаковки.

Чл. 56. (1) Сертифицираните и търговските семена се разфасоват в малки опаковки по реда на глава шеста, раздел I.

(2) Стандартните семена се разфасоват в малки опаковки от производителя, заготовителя или търговеца.

(3) Лицето по ал. 2 отбелязва в копието на фирмения документ на стандартните семена извършените промени и ги заверява с подпись и/или печат.

Чл. 57. Срокът на действие на сертификата, съответно документа за търговските семена или фирмения документ за стандартните семена, е:

1. две години от датата на извършения лабораторен анализ на семената, съхранявани в опаковки по чл. 54, ал. 3, т. 1;

2. три години от датата на извършения лабораторен анализ на семената, съхранявани в опаковки по чл. 54, ал. 3, т. 2 и 3.

Глава седма

ПРЕДЛАГАНЕ НА ПАЗАРА НА СЕМЕНА ОТ МЕДИЦИНСКИ И АРОМАТНИ РАСТЕНИЯ

Раздел I Внос на семена

Чл. 58. (1) Изпълнителната агенция по сортозпитване, апробация и семеконтрол проверява съответствието на семената от внос с посоченото в документа за посевни качества и здравно състояние, издаден от официален сертифициращ и/или контролен орган на страната износител за сертифицираните и търговските семена или фирмрен документ за качество - за стандартните семена.

(2) За проверка на съответствието по ал. 1 упълномощено от изпълнителния директор на ИАСАС длъжностно лице взема пробы по методи, утвърдени от министъра на земеделието и горите. Пробите се използват за:

1. извършване на лабораторен анализ за посевни качества;

2. извършване на грутов контрол, с изключение на търговските семена;

3. съхранение с цел контрол.

(3) Взетите проби и протоколите за вземане на преби се изпращат в централната лаборатория на ИАСАС и в ТЗ на ИАСАС, в което се извършва грунтов контрол.

(4) Разходите по изпращането на пробите са за сметка на вносителя.

Чл. 59. (1) Пробите за лабораторен анализ се изследват в централната лаборатория на ИАСАС по методи съгласно чл. 31, ал. 8 ЗППМ.

(2) Грунтов контрол на взетите проби се извършва по методи съгласно чл. 37, ал. 4 ЗППМ.

(3) Семената от внос не могат да се предлагат на пазара до получуването на резултатите от лабораторните анализи.

Чл. 60. (1) Когато резултатите от лабораторните анализи за посевни качества показват, че семената отговарят на минималните изисквания за аналитична чистота и кълняемост съгласно приложение № 3 и методите за лабораторни анализи, утвърдени от министъра на земеделието и горите, упълномощено от изпълнителния директор на ИАСАС лице издава документ за търговия със семена от внос.

(2) Документът по ал. 1 е по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС, и се издава в 3-дневен срок от приключване на лабораторните анализи.

(3) Документът за търговия със сертифицираните и стандартните семена се издава, без да се изчаква резултатът от грунтов контрол.

(4) Документът по ал. 1 е със срок на действие една година от датата на издаването му.

Чл. 61. Когато резултатите от лабораторните анализи показват, че семената не отговарят на минималните изисквания за аналитична чистота и кълняемост съгласно приложение № 3 и методите за лабораторни анализи, утвърдени от министъра на земеделието и горите, семената се изнасят от страната или се унищожават при славане разпоредбите по чл. 59 ЗППМ.

Чл. 62. (1) Семената от внос с издаден документ за търговия се търгуват с опаковките и етикетите, с които са внесени в страната, и допълнително поставен стикер върху всяка опаковка, съдържащ данните от официалния етикет на опаковката на български език.

(2) Семената от внос могат да се разфасоват в малки опаковки по реда на глава шеста, раздел II.

Раздел II

Документи за търговия в страната

Чл. 63. (1) Семената от медицинските и ароматните растения се търгуват, придружени с ясно и четливо копие на сертификата, съответно документа на търговските семена, фирмения документ на стандартните семена или документа за търговия със семена от внос, заварено с подпись и/или печат на търговеца.

(2) Върху копието се изписват името или фирмата на купувача и продавача, количеството продадени семена и датата на продажбата.

(3) Данните по ал. 2 се записват в книгата по чл. 62, ал. 1 ЗППМ. Продавачът се подписва срещу всеки запис в книгата.

(4) Когато предмет на търговията е цялата партида, сертификатът или документите по чл. 62 се предават на купувача.

Раздел III

Документи за износ

Чл. 64. (1) Износът на всички категории сертифицирани семена, търговски семена и стандартни семена се извършва съответно със сертификата, документа за търговските семена или с фирмения документ за стандартните семена или с ISTA сертификат.

(2) За издаване на ISTA сертификат износителите на семена подават в централната лаборатория на ИАСАС заявление по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС.

(3) За издаване ISTA сертификат се извършва пробовземане по реда на глава трета, раздел IV.

(4) ISTA сертификатът се издава от изпълнителния директор на ИАСАС или упълномощено от него длъжностно лице след заплатена такса съгласно тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

Глава осма

ПРОВЕРКА КЪЛНЯЕМОСТТА НА СЕМЕНАТА

Чл. 65. (1) Партидите сертифицирани семена от всички категории, търговски и стандартни семена се проверяват за съответствие с минималните изисквания за кълняемост съгласно приложение № 3.

(2) Проверката се извършва след изтичането на срока на валидност на сертификата, съответно документа на търговските семена, фирмения документ на стандартните семена и документа за търговия със семена от внос, чрез лабораторен анализ на семената.

Чл. 66. (1) Лицето, собственик на семената от партиди сертифицирани и търговски семена, включително семена от внос, подава заявление за извършване на лабораторен анализ за кълняемост в ТЗ на ИАСАС, на чиято територия се намират семената.

(2) Заявлението е по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС. Към него се прилага сертификатът, съответно документът на търговските семена или документът за търговия със семена от внос и документът за последващ контрол, ако е издаден такъв.

Чл. 67. (1) За целите на лабораторния анализ се извършва вземане на преби по реда на глава трета, раздел IV.

(2) Лабораторията, извършила анализа, издава документ за лабораторен анализ за кълняемост по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС, след заплатена такса по тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

Чл. 68. (1) Когато резултатите от лабораторния анализ показват, че семената отговарят на минималното изискване за кълняемост, въз основа на документа по чл. 67, ал. 2 упълномощено от изпълнителния директор на ИАСАС длъжностно лице издава сертификат или документ на търговските семена, или документ за търговия със семената от внос.

(2) Сертификатът, документът на търговските семена и документът за търговия със семена от внос са по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС, и се издават в 5-дневен срок от издаването на документа за лабораторен анализ след платена такса по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

(3) Върху етикета на опаковката се поставя самозалепващ се стикер по чл. 32, ал. 3 ЗППМ.

Чл. 69. (1) Когато резултатите от лабораторния анализ показват, че семената не съответстват на минималното изискване за кълняемост, семената не могат да се търгуват.

(2) Изпълнителната агенция по сортопитзване, аprobация и семеконтрол анулира сертификата, съответно документа на търговските семена или документа за търговия със семена от внос за семената по ал. 1.

Чл. 70. (1) Проверката на стандартните семена за съответствие на кълняемостта им с изискванията на приложение № 3 се извършва в лаборатории по чл. 7, ал. 3 ЗППМ.

(2) Когато резултатите от лабораторния анализ показват, че семената отговарят на минималното изискване за кълняемост, лабораторията издава документ за анализа, който се съхранява от притежателя на семената и се предоставя на контролния орган ИАСАС при проверки.

(3) Върху етикета на опаковката се поставя самозалепващ се стикер по чл. 32, ал. 3 ЗППМ.

(4) Когато резултатите от лабораторния анализ покажат, че семената не отговарят на минималното изискване за кълняемост, семената не се предлагат на пазара.

Глава девета

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ НА СЕМЕНАТА

Чл. 71. (1) Последващ контрол на семена от медицински и ароматни растения се извършва за проверка на сортовата им чистота и автентичност.

(2) Последващият контрол на семена от медицински и ароматни растения се осъществява чрез методи на грунтов контрол, утвърдени от министъра на земеделието и горите, съгласно чл. 37, ал. 4 ЗППМ.

Чл. 72. (1) На последващ контрол подлежат:

1. всички партиди от предбазови, базови семена и стандартни семена;
2. до 25 % от партидите на сертифицираните семена, в т. ч. хибриди;
3. семена, които се проверяват от ИАСАС в търговската мрежа, с изключение на търговските семена;
4. всички партиди семена от внос, с изключение на търговските семена.

(2) Начинът на определяне на процентите се извършва ежегодно със заповед на изпълнителния директор на ИАСАС в зависимост от вида култура.

Чл. 73. Взетите пробы за грутов контрол и протоколите за вземане на пробы се изпращат в ТЗ на ИАСАС, в което се извършва грутов контрол.

Чл. 74. (1) Когато резултатите от грутовия контрол показват, че посевът отговаря на изискванията за сортова чистота и автентичност, упълномощено от изпълнителния директор на ИАСАС длъжностно лице от ТЗ, в което се извършва грутов контрол, издава свидетелство за сортова чистота.

(2) Свидетелството по ал. 1 е по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС, и се издава след заплатена такса по тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

(3) Свидетелството се съставя в три екземпляра - един за ТЗ на ИАСАС, взело пробите, един за притежателя на семената и един за съхранение в ТЗ, в което се извършва грутов контрол.

Чл. 75. Когато резултатите от грутовия контрол показват, че предбазовите и базовите семена не отговарят на изискванията за сортова чистота и сортова автентичност за съответната категория, но отговарят на изискванията за по-ниска категория, длъжностното лице по чл. 74, ал. 1 одобрява семената за категорията, на която отговарят.

Чл. 76. (1) Когато посевът не отговаря на изискванията за сортова чистота и автентичност по време на извършване на грутов контрол, длъжностното лице по чл. 74, ал. 1 уведомява собственика на семената и ТЗ на ИАСАС, взело пробите, в тридневен срок от установяване на несъответствия и осигурява достъп на собственика до посева.

(2) Семената по ал. 1 не могат да се предлагат на пазара.

Чл. 77. Резултатите от последващия контрол на семената в търговската мрежа се отнасят само за партидата, от която са взети пробите.

Глава десета

КАТЕГОРИИ ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ ОТ МЕДИЦИНСКИ И АРОМАТНИ РАСТЕНИЯ

Чл. 78. (1) Посадъчният материал от медицински и ароматни растения се предлага на пазара с означение за вид и/или сорт.

(2) Посадъчният материал от медицински и ароматни растения се търгува с означение на сорт, когато сортът е:

1. защитен съгласно Закона за закрила на новите сортове растения и породи животни, или
2. вписан в официалната сортова листа, или
3. включен в списък на търговец на посадъчен материал съгласно чл. 13, ал. 3 ЗППМ.

Чл. 79. Посадъчният материал от медицински и ароматни растения се произвежда и търгува като предбазов, базов, сертифициран и стандартен.

Чл. 80. (1) Предбазовият посадъчен материал се произвежда по методи и схеми за поддържане автентичността на сорта, под контрола на лицата по чл. 26, ал. 1 ЗППМ, които извършват сортоподдържането.

(2) Лицата по ал. 1 писмено декларират пред ИАСАС спазването на методите и схемите при производството на предбазов посадъчен материал.

(3) Предбазовият посадъчен материал е предназначен за производство на базов посадъчен материал от медицински и ароматни растения.

Чл. 81. (1) Базовият посадъчен материал от медицински и ароматни растения се произвежда под контрола на лицата по чл. 26, ал. 1 ЗППМ, които извършват сортоподдържането.

(2) Базовият посадъчен материал се произвежда по методи и схеми за поддържане автентичността на сорта и здравното му състояние.

(3) Базовият посадъчен материал от медицински и ароматни растения е предназначен за производство на сертифициран посадъчен материал.

Чл. 82. (1) Сертифицираният посадъчен материал от медицински и ароматни растения се произвежда от базов материал.

(2) Сертифицираният посадъчен материал от медицински и ароматни растения е предназначен за производство на медицински и ароматни растения или за създаване на маточни насаждения.

Чл. 83. Стандартният посадъчен материал от медицински и ароматни растения се произвежда от сертифициран посадъчен материал или от маточни насаждения, чиято сортова автентичност и чистота се контролира от производителя.

Глава единадесета

СЕРТИФИКАЦИЯ НА ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ ОТ МЕДИЦИНСКИ И АРОМАТНИ РАСТЕНИЯ

Раздел I Общи положения

Чл. 84. (1) Изпълнителната агенция по сортозпитване, аprobация и семеконтрол сертифицира категориите сертифициран посадъчен материал, когато отговарят на минималните изисквания за пространствена изолация, сортова чистота, качество и здравно състояние.

(2) Минималната стойност за пространствена изолация на насажденията е 0,2 м.

(3) Сортовата чистота на насажденията от медицински и ароматни растения е 100%.

(4) Минималните стойности за качество и здравно състояние са посочени в приложение № 6.

Чл. 85. (1) Сертификацията на посадъчния материал от медицински и ароматни растения се извършва въз основа на заявление по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС.

(2) Към заявлението се прилагат:

1. скица на поземления имот, върху който се намира насаждението, заверена от съответната общинска служба по земеделие и гори, по местонахождение на насаждението;

2. сертификат за изходния материал;

3. писмена декларация на лицето по чл. 26, ал. 1 ЗППМ, че ще извърши методично ръководство на производството на предбазов и базов посадъчен материал.

(3) Заявлението за сертификация се подава от лицата по чл. 28, ал. 1 ЗППМ в ТЗ на ИАСАС, в чийто район се намират насажденията за производство на сертифициран посадъчен материал от медицински и ароматни растения.

(4) Заявлението за сертификация се подава 30 дни след засаждане или засягане на насаждението и се регистрира в ТЗ в деня на получуването му.

(5) Заявление за сертификация на вече създаденото насаждение се подава не по-късно от 30 март съответната година.

(6) Инспекторите в ТЗ съставят досие на заявлението на насаждения за производство с цел сертификация на посадъчен материал от медицински и ароматни растения в 7-дневен срок от датата на подаване на заявлението.

(7) Териториалното звено на ИАСАС служебно уведомява регионалната служба за растителна защита (РСРЗ) за подадената заявка за сертификация в срок 7 дни от изгответие на досието.

Раздел II Полска инспекция

Чл. 86. (1) Полска инспекция се извършва за установяване съответствието на насажденията с минималните изисквания съгласно чл. 84, ал. 2 и 3, съответствието за здравно състояние и методите за полска инспекция, утвърдени от министъра на земеделието и горите.

(2) Полската инспекция се извършва от инспектори на ИАСАС чрез прегледи на маточните насаждения.

Чл. 87. (1) Полската инспекция на насажденията се извършва, когато сортовите признания на културата са ясно изразени за съответния преглед.

(2) Заявителят е длъжен да уведоми ТЗ на ИАСАС, в което е подал заявлението за сертификация, 10 дни преди настъпване на съответната фенофаза на развитие на културата за извършване на преглед.

Чл. 88. (1) Резултатите от полската инспекция се отразяват в акт за полска инспекция по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС.

(2) Актът се издава след последния преглед на насаждението от инспектора, извършил полска инспекция, след предоставен документ от НСРЗ за здравното състояние на насаждението и платена такса по тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

(3) Актът за полска инспекция се съставя в два еднообразни екземпляра, като първият екземпляр се предоставя на заявителя, а вторият се прилага към досието по чл. 85, ал. 6.

Чл. 89. (1) Когато резултатите от извършен преглед показват несъответствие на насаждението с минималните изисквания за сортова чистота, но тези несъответствия могат да бъдат отстранени, инспекторът определя срок за отстраняването им.

(2) След изтичането на срока инспекторът извършва повторен преглед в същата фаза на развитие, за който заявителят заплаща такса съгласно тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

Чл. 90. Когато резултатите от полската инспекция покажат несъответствие на насаждението с минималните изисквания за сортова чистота или при повторен преглед се установи, че несъответствията не са отстранени, насаждението се бракува от инспектора. Този факт се отразява в акта за полска инспекция.

Чл. 91. (1) Когато заявителят не е съгласен с резултатите от полската инспекция, в 5-дневен срок от получаването на акта за полска инспекция той може да подаде молба до изпълнителния директор на ИАСАС за арбитражен преглед.

(2) Арбитражният преглед се извършва от комисия, определена със заповед на изпълнителния директор на ИАСАС, в присъствието на инспектора, извършил полската инспекция, и заявителя или упълномощено от него лице.

(3) Заявителят не може да извърши допълнителни манипулации в насаждението между последния преглед и арбитражния преглед.

(4) Резултатът от арбитражния преглед е окончателен. Когато резултатът от арбитражния преглед потвърди заключението на акта за полска инспекция, заявителят заплаща такса съгласно тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

Раздел III

Заготовка, опаковане и етикетиране на посадъчния материал от медицински и ароматни растения

Чл. 92. Посадъчният материал от медицински и ароматни растения, произведен от насажденията, одобрени с акт за полска инспекция, се заготвя в хомогенни партиди и се опакова и етикетира.

Чл. 93. Посадъчният материал от медицински и ароматни растения се опакова по начин, съответстващ на вида, в касетки, контейнери, снопчета или връзки, завързани с устойчив на късане материал.

Чл. 94. (1) На всяка опаковка посадъчен материал се поставя етикет.

(2) Етикетът се изработва от устойчив на късане материал и е с размери 70 mm ? 50 mm.

Чл. 95. Етикетът съдържа данните, посочени в приложение № 7, изписани на български език. Данните се отпечатват по начин, който не позволява тяхното заличаване.

Чл. 96. В зависимост от категорията на посадъчния материал от медицински и ароматни растения етикетът е:

1. бял с диагоналнавиолетова ивица - за предбазов посадъчен материал;
2. бял - за базов посадъчен материал;
3. син - за сертифициран посадъчен материал.

Чл. 97. (1) Преди да се извърши опаковането и етикетирането, заявителят подава писмено заявление за идентификационен номер на партидите от ТЗ на ИАСАС, на чиято територия се намира посадъчният материал, в което посочва големината и броя на партидите посадъчен материал и тяхното местонахождение, броя на посадъчния материал в една опаковка.

(2) Заявлението се класира в досието.

(3) Въз основа на искането заявителят получава съответния идентификационен номер на партидата.

Раздел IV

Окачествяване на посадъчния материал от медицински и ароматни растения

Чл. 98. (1) За окачествяване на посадъчния материал от медицински и ароматни растения се формират проби от партиди, заготовени съгласно изискванията на раздели III и IV.

(2) Проби се вземат и при презаготовка.

Чл. 99. (1) Пробите за окачествяване се вземат от длъжностно лице, упълномощено от изпълнителния директор на ИАСАС.

(2) Пробите за здравно състояние се вземат от представител на НСРЗ.

(3) Пробите се вземат в присъствието на заявителя или упълномощено от него лице по методи, утвърдени от министъра на земеделието и горите.

Чл. 100. (1) Пробите се анализират на място от лицата, взели пробите, за установяване на качеството и здравното състояние на посадъчния материал.

(2) Пробите за здравно състояние могат да се анализират и в лаборатория на НСРЗ или в лаборатория по чл. 8 ЗППМ по методи, утвърдени от министъра на земеделието и горите.

Чл. 101. (1) Длъжностното лице от ИАСАС по чл. 99, ал. 1 издава документ за качество по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС, в деня на окачествяването.

(2) Документът за качество се изготвя в два екземпляра - един за заявителя и един за ТЗ, окачествило посадъчния материал, след заплатена такса по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

Чл. 102. (1) Когато резултатите от окачествяването показват, че посадъчният материал от медицински и ароматни растения отговаря на минималните изисквания за качество и здравно състояние, посочени в приложение № 6, посадъчният материал се сертифицира.

(2) Когато резултатите от окачествяването показват, че посадъчният материал от медицински и ароматни растения не отговаря на минималните изисквания за качество и здравно състояние, посочени в приложение № 6, материалът може да се презаготови, след което се извършва повторно окачествяване.

Чл. 103. Ако заявителят не е съгласен с резултатите от окачествяването по отношение качеството и/или здравното състояние, може да подаде заявление до изпълнителния директор на ИАСАС или до генералния директор на НСРЗ за арбитражно окачествяване.

Чл. 104. (1) Арбитражното окачествяване се извършва от комисия, назначена със заповед на изпълнителния директор на ИАСАС или генералния директор на НСРЗ, в присъствието на инспектора, извършил окачествяването.

(2) Когато арбитражното окачествяване потвърди резултатите от първото окачествяване или от документа за здравно състояние, заявителят заплаща такса съгласно тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

Раздел V

Ред за издаване на сертификат

Чл. 105. (1) Когато посадъчният материал от медицински и ароматни растения отговаря на изискванията на тази глава, длъжностно лице, упълномощено от изпълнителния директор на ИАСАС, издава сертификат.

(2) Сертификатът се издава в 5-дневен срок от приключване на окачествяването след заплатена такса по тарифата по чл. 6, ал. 6 ЗППМ.

(3) Сертификатът се съставя в два еднообразни екземпляра - един за заявителя и един за ТЗ на ИАСАС, в което е досието за сертификация.

Чл. 106. (1) Сертификатът на посадъчния материал от всички категории има срок на валидност до началото на следващия вегетационен период, съобразно растителния вид.

(2) Сертификатът на посадъчния материал от всички категории, произвеждан в контейнери, е без срок.

Глава дванадесета

СТАНДАРТЕН ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ ОТ МЕДИЦИНСКИ И АРОМАТНИ РАСТЕНИЯ

Чл. 107. (1) Стандартният посадъчен материал от медицински и ароматни растения се произвежда при условията на чл. 48 ЗППМ.

(2) Сортовата чистота и автентичност на насажденията от медицински и ароматни растения съответстват на характеристиките на сорта по неговото описание.

Чл. 108. (1) Заготовката, опаковането и етикетирането на стандартния посадъчен материал от медицински и ароматни растения се извършват по условията на чл. 93, 94 и 95.

(2) Върху опаковките на стандартния посадъчен материал се поставя етикет на производителя съгласно приложение № 7. Цветът на етикета е тъмноожълт.

Чл. 109. (1) Стандартният посадъчен материал от медицински и ароматни растения трябва да отговаря на минималните изисквания за качество и здравно състояние, посочени в приложение № 6.

(2) Посадъчният материал се окачествява от производителя.

Чл. 110. (1) Качеството на стандартния посадъчен материал от медицински и ароматни растения се удостоверява от производителите с фирмени документ, който съдържа данните от етикета, сортовата чистота и показатели за качество на посадъчния материал.

(2) Фирменият документ на стандартния посадъчен материал от медицински и ароматни растения има срок на валидност до началото на следващия вегетационен период съобразно растителния вид.

(3) Фирменият документ на стандартния посадъчен материал, произвеждан в контейнери, е без срок.

Глава тринаесета

ПРЕДЛАГАНЕ НА ПАЗАРА НА ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ ОТ МЕДИЦИНСКИ И АРОМАТНИ РАСТЕНИЯ

Раздел I

Внос и износ на посадъчен материал от медицински и ароматни растения

Чл. 111. (1) Изпълнителната агенция по сортозпитване, аprobация и семеконтрол проверява съответствието на посадъчния материал от медицински и ароматни растения по внос с посоченото в документите, придржаващи вноса.

(2) За проверка на съответствието по ал. 1 упълномощено от изпълнителния директор на ИАСАС дължностно лице взема пробы за окачествяване по методи, утвърдени от министъра на земеделието и горите.

(3) Лицето по ал. 2 окачествява на място посадъчния материал и издава документ за качество по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС.

Чл. 112. (1) Когато резултатите от окачествяването показват, че посадъчният материал от медицински и ароматни растения отговаря на изискванията, посочени в документа, с който се внася, упълномощено от изпълнителния директор на ИАСАС дължностно лице издава документ за търговия с посадъчен материал от внос.

(2) Документът за търговия е по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИАСАС, и се издава в 3-дневен срок от издаването на документа за качество по чл. 111, ал. 3.

Чл. 113. Когато резултатите от окачествяването показват, че посадъчният материал от медицински и ароматни растения не отговаря на изискванията, посочени в документа, с който се внася, посадъчният материал се изнася от страната или се унищожава при спазване разпоредбите на чл. 59 ЗППМ.

Чл. 114. Посадъчният материал от внос с издаден документ за търговия се търгува с опаковките и етикетите, с които е внесен в страната, и допълнително поставен стикер върху всяка опаковка, съдържащ данните от официалния етикет на опаковката, на български език.

Чл. 115. Посадъчният материал от медицински и ароматни растения се изнася, придржан от сертификата или фирмения документ.

Раздел II Документи за търговия

Чл. 116. (1) Сертифицираният и стандартен посадъчен материал от медицински и ароматни растения се търгува с ясно и четливо копие на сертификата, съответно фирмения документ или документа за търговия с посадъчен материал от внос, заверено с подпись и/или печат на търговеца.

(2) Върху копието се изписват името или фирмата на купувача и продавача, количеството продаден посадъчен материал от медицински и ароматни растения и датата на продажбата.

(3) Данните по ал. 2 се записват в книгата по чл. 62, ал. 1 ЗППМ. Търговецът се подписва върху всеки запис в книгата.

(4) Когато предмет на търговия е цялата партида, сертификатът, съответно фирмения документ или документът за търговия с посадъчен материал от внос, се предава на купувача.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Грутов контрол" е основен метод за проверка чрез полско парцелно изпитване на посевния материал с цел определяне на неговата сортова автентичност и сортовата чистота.

2. "Предбазови семена" (ПБ) са семената: супер елит (СЕ), семена от сравнително изпитване на потомствата (СИП), семена от предварително размножение (ПР) и др.

3. "Базови семена" (Б) са семена елит (Е) и родителски компоненти.

4. "Сертифицирани семена" (С) са семена първо размножение (I р.), включително хибридените семена (F1).

5. "Стандартни семена" (СТ) - няма еквивалентна категория.

6. "Търговски семена" (ТС) - няма еквивалентна категория.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 29, ал. 6 от Закона за посевния и посадъчния материал.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

За министър: **Н. Кабил**

Приложение № 1
към чл. 1, ал. 2

Списък на видовете медицински и ароматни растения

1. *Artemisia L.* - Пелин
2. *Atropa belladonna L.* - Беладона
3. *Althea officinalis L.* - Медицинска ружа
4. *Centranthus L.* - Центрантус
5. *Coriandrum sativum L.* - Кориандър
6. *Chenopodium bonus Heircus L.* - Чувен
7. *Datura stramonium L.* - Татул
8. *Echinacea sp.* - Ехинаcea
9. *Glaucium flavum Gratz* - Жълт мак
10. *Hyoscyamus niger* - Блян
11. *Hypericum perforatum L.* - Кантарион
12. *Hissopus officinalis L.* - Испон
13. *Humulus lupulus L.* - Хмел
14. *Lavandula vera L.* - Лавандула
15. *Leucojum aestivum L.* - Блатно кокиче
16. *Leuzea raponticum L.* - Левзея
17. *Matricaria chamomilla L.* - Лайка
18. *Melissa officinalis L.* - Маточина
19. *Majorana hortensis L.* - Майорана
20. *Mentha piperita L.* - Мента
21. *Monarda fistulosa L.* - Монарда
22. *Nepeta transcaucasica L.* - Непета
23. *Nigella sativa L.* - Черна мерудия
24. *Ocimum basilicum L.* - Босилек
25. *Origanum heracleoticum L.* - Бял риган
26. *Pimpinella anisum L.* - Анасон
27. *Pyrethrum cinerariaefolium Trev.* - Пиретрум
28. *Rosa damascena Mill.* - Маслодайна роза
29. *Rosa rogoza L.* - Шипка

30. *Rosmarinus officinalis* L. - Розмарин
 31. *Salvia sclarea* L. - Салвия склареа
 32. *Salvia officinalis* L. - Салвия официналис (градински чай)
 33. *Scutellaria baicalensis* Geffrgi - Байкалска превара
 34. *Silibum marianum* L. - Бял трън
 35. *Thymus* sp. - Машерка
 36. *Vinca minor* L. - Зим-зелен
 37. *Valeriana officinalis* L. - Валериана

Приложение № 2
към чл. 9

Изисквания за пространствена изолация и сортова чистота на медицинските и ароматните култури

Пространствената изолация и сортовата чистота на медицинските и ароматните култури, посочени в таблицата, е както следва:

Култура	Минимално разстояние в метри, за всички категории	Сортова чистота в %, не по-малко от		
		предбазови (ПБ) и базови (Б) семена	сертифицирани семена (С)	стандартни семена (СТ)
<i>Artemisia</i> L. - Пелин	1000	98	94	90
<i>Altheae officinalis</i> L. - Медицинска ружа	1000	99	96	92
<i>Atropa belladonna</i> L. -	500	99	96	92
Беладона				
<i>Centranthus</i> L. - Центрантус	500	99	98	94
<i>Chenopodium bonus</i>				
<i>Heunicus</i> L. - Чувен	400	98	96	92
<i>Coriandrum sativum</i> L. - Кориандър	400	99	98	94
<i>Datura stramonium</i> L. - Татул	2	99	98	94
<i>Echinacea</i> sp. - Ехинацея	400	98	97	93
<i>Glaucium flavum</i> Grantz. - Жълт мак	500	98	97	93
<i>Hyoscyamus niger</i> L. - Бляян	2	99	98	94
<i>Hyssopus officinalis</i> L. - Испан	500	99	98	94
<i>Hypericum perforatum</i> L. - Кантарион	300	98	97	93
<i>Lavandula vera</i> L. - Лавандула	500	99	98	94
<i>Leucojum aestivum</i> L. - Блатно кокиче	500	99	98	94
<i>Leuzea raponticum</i> L. - Левзея	500	98	97	93
<i>Majorana hortensis</i> L. - Майорана	500	99	98	94
<i>Matricaria chamomilla</i> L. - Маточина	500	99	98	94
<i>Mentha piperita</i> L. - Мента	300	99	98	94
<i>Monarda fistulosa</i> L. - Монарда	500	99	98	94
<i>Nepeta transcaucasica</i> L. - Непета	500	98	95	91
<i>Nigella sativa</i> L. - Черна мерудия	500	98	95	91
<i>Osimum basilicum</i> L. - Босилек	500	99	98	94
<i>Origanum heracleoticum</i> L. - Бял риган	300	99	98	94
<i>Pimpinella anisum</i> L. - Анасон	500	99	98	94
<i>Pyrethrum cinerariaefolium</i> Trev. - Пиретрум	400	99	98	94
<i>Salvia officinalis</i> L. - Градински чай	500	99	98	94
<i>Salvia sclarea</i> L. - Салвия склареа	300	98	95	91
<i>Silybum marianum</i> L. - Бял трън	1	99	98	94
<i>Thymus</i> sp. - Машерка	500	99	98	94
<i>Vinca minor</i> L. - Зим-зелен	400	99	98	94
<i>Valeriana officinalis</i> L. - Валериана	500	98	95	91

Приложение № 3
към чл. 9

Изисквания за аналитична чистота и кълняемост на семената от медицински и ароматни растения

1. Семената на медицинските и ароматните растения от категориите по чл. 3 трябва да съответстват на следните изисквания:

Култура	Мин. аналитична чистота (в тегловен %)	Мин. кълняемост (% от чисто семе)

Artemisia L. - Пелин	95	50
Altheae officinalis L. -		
Медицинска ружа	90	40
Atropa belladonna L. -		
Беладона	97	50
Centranthus L. - Центрантус	85	50
Chenopodium bonus		
Heuricus L. - Чувен	90	50
Coriandrum sativum L. -		
Кориандър	97	75
Datura stramonium L. - Татул	95	60
Echinacea sp. - Ехинацея	85	50
Glaucium flavum Gratz -		
Жълт мак	85	60
Hyoscyamus niger - Блян	95	40
Hyssopus officinalis L. - Исполин	85	75
Hypericum perforatum L. -		
Кантарион	85	40
Lavandula vera L. - Лавандула	94	40
Leuzea raponticum L. - Левзея	85	40
Majorana hortensis L. -		
Майорана	90	50
Matricaria chamomilla L. -		
Лайка	85	50
Melissa officinalis L. -		
Маточина	95	50
Mentha piperita L. - Мента	95	60
Monarda fistulosa L. -		
Монарда	85	60
Nepeta transcaucasica L. -		
Непета	85	40
Nigella sativa L. -		
Черна мерудия	90	50
Ocimum basilicum L. -		
Босилек	90	50
Origanum heracleoticum L. -		
Бял риган	90	50
Pimpinella anisum L. - Анасон	95	65
Pyrethrum cinerariaefolium		
Trev. - Пиретрум	85	40
Salvia officinalis L. -		
Градински чай	95	70
Salvia sclarea L. -		
Салвия склареа	90	70
Silybum marianum L. -		
Бял трън	92	75
Thymus sp. - Машерка	85	60
Vinca minor L. - Зим-зелен	85	50
Valeriana officinalis L. -		
Валериана	85	40

2. Семената на медицинските и ароматните растения от категориите по чл. 3, които не са посочени в таблицата по т. 1, трябва да съответстват на изискванията за кълняемост и аналитична чистота на култура от същото ботаническо семейство и с най-близък размер на семената.

Приложение № 4
към чл. 21, ал. 2

Големина/размери на партидите и пробите от семена на медицински и ароматни растения

1. Големина/размери на партидите и средните преби, взети от партида семена, на медицинските и ароматните култури, посочени в таблицата:

Култура	Максимално тегло на партидата, kg	Минимално тегло на проба, взета от партида, g
Artemisia L. - Пелин	1000	5
Altheae officinalis L. -		
Медицинска ружа	1000	50
Atropa belladonna L. -		
Беладона	1000	30
Centranthus L. - Центрантус	1000	10
Chenopodium bonus Heuricus L. - Чувен	1000	20
Coriandrum sativum L. -		
Кориандър	5000	400
Datura stramonium L. - Татул	5000	100
Echinacea sp. - Ехинацея	5000	20
Glaucium flavum Gratz -		
Жълт мак	1000	25
Hyoscyamus niger - Блян	1000	30
Hyssopus officinalis L. - Исполин	5000	10
Hypericum perforatum L. -		
Кантарион	5000	5
Lavandula vera L. - Лавандула	5000	10
Leuzea raponticum L. -		
Левзея	1000	100
Majorana hortensis L. -		
Майорана	1000	25
Matricaria chamomilla L. -		
Лайка	1000	10
Melissa officinalis L. -		
Маточина	1000	10
Mentha piperita L. - Мента	1000	5
Monarda fistulosa L. -		
Монарда	1000	10
Nepeta transcaucasica L. -		
Непета	5000	5
Nigella sativa L. -		
Черна мерудия	1000	30

Ocimum basilicum L. -		
Босилек	1000	40
Origanum heracleoticum L. -		
Бял риган	1000	25
Pimpinella anisum L. - Анасон	5000	70
Pyrethrum cinerariaefolium		
Trev. - Пиретрум	1000	50
Salvia officinalis L. -		
Градински чай	1000	50
Salvia sclarea L. -		
Салвия склареа	5000	20
Silybum marianum L. -		
Бял трън	1000	200
Thymus sp. - Машерка	1000	10
Vinca minor L. - Зим-зелен	5000	5
Valeriana officinalis L. -		
Валериана	1000	10

Максималното тегло на една партида не трябва да бъде превишено повече от 5%.

2. Големина/размер на средните проби, взети от партида семена от медицински и ароматни култури, които не са посочени в таблицата по т. 1:
 а) при дребносеменни култури - минимум 10 g;
 б) при едросеменни култури - минимум 50 g.

Приложение № 5
към чл. 23, ал. 1

Информация на официалния етикет

I. На категориите сертифицирани семена

1. държава/институция - Р България, Министерство на земеделието и горите;
2. контролен/сертифициращ орган, адрес - ИАСАС, София, бул. Цариградско шосе 125;
3. вид - ботаническо име на вида;
4. сорт - изписан на български език;
5. категория;
6. номер на партидата;
7. произход на семената - държава;
8. дата на вземане на проби (месец и година);
9. нетно тегло или брой на семената;
10. друга информация:
 - химични третириания;
 - проверка на кълняемостта (месец и година) и "действителна кълняемост в %". (Тази информация се поставя на самозалепващ се върху етикета стикер.)

II. На търговските семена

На официалния етикет на търговските семена се посочва информацията от сертифицираните категории семена, с изключение на информацията за "сорт". На мястото на информацията "категория" се записва "търговски семена".

III. На стандартните семена

1. име на заготовителя, който опакова и етикетира стандартни семена, и неговия регистрационен номер;
2. дата на опаковане и етикетиране на семената (месец и година);
3. ботаническо име на вида;
4. сорт - изписан на български език;
5. категория - стандартни семена (СТ);
6. номер на партидата;
7. нетно тегло или брой на семената;
8. друга информация:
 - химични третириания;
 - проверка на кълняемостта (месец и година) и "действителна кълняемост в %". (Тази информация се поставя на самозалепващ се върху етикета стикер.)

IV. На "малките опаковки"

1. име на фирмата, която е отговорна за пакетирането на семената в "малки опаковки", и регистрационен номер (за фирмите, регистрирани в България);
2. срок на действие на документа;
3. ботаническо име на вида;
4. сорт (за сертифицираните и стандартните семена) - изписан на български език;
5. категория - предbazови (ПБ), базови (Б), сертифицирани (С), стандартни семена (СТ), търговски (Т);
6. номер на партидата семена, която се разфасова в малки опаковки;
7. нетно тегло или брой на семената;
8. произход на семената - държава.

Приложение № 6
към чл. 84, ал. 4

Изисквания за качество и здравно състояние, на които трябва да съответства посадъчният материал от медицински и ароматни растения

Забележка на редакцията: виж приложението в PDF-а на броя

Приложение № 7
към чл. 95

Етикети

I. Информация, която се поставя на етикета на категориите сертифициран посадъчен материал от медицински и ароматни растения

1. инициалите на сертифицираща организация и адрес - ИАСАС, София, бул. Цариградско шосе 125;
2. номер на партидата;
3. ботаническо име на вида;
4. наименование на сорта на български език;
5. количество - в брой или нетно тегло на опаковката;
6. произход на посадъчния материал - държава.

II. Информация, която се поставя на етикета на стандартния посадъчен материал от медицински и ароматни растения

1. име на производителя/заготовителя, който опакова и етикетира посадъчен материал от медицински и ароматни растения, и неговия регистрационен номер;
2. номер на партидата, определен от производителя;
3. ботаническо име на вида;
4. наименование на сорта на български език;
5. количество - в брой или нетно тегло на опаковката;
6. произход на посадъчния материал - държава.